

ОСНОВНА ШКОЛА „БРАНКО ЂОПИЋ”

Бранка Радичевића 8

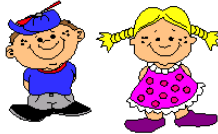
Лукићево

Тел/факс: 023/ 875-017

Е-mail: oslukicevo@gmail.com

Дел.бр.:257-1/21

Датум: 1.7.2021.

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

„ГОДИНЕ УЗЛЕТА“

ВРТИЋ „ЛЕПТИРИЋ”

јун, 2021.

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ ГОДИНЕ УЗЛЕТА

САДРЖАЈ:

1. ОСНОВНА ПОЛАЗИШТА ЗА ИЗРАДУ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	3
2. ОПШТИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ И ЊЕНОМ ОКРУЖЕЊУ-ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ.....	3
2.а. Локално окружење	3
2.б. Организациона структура установе	4
2.в. Култура установе: мисија и мото установе	5
3. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕАЛНОГ ПРОГРАМА ВАСПИТНО- ОБРАЗОВНОГ РАДА	6
3.а. Васпитно-образовни програм као место реалног програма васпитно-образовног рада.....	6
3.б. Понуда програма и услуга	8
3.б.1. Основе програма »Године узлета«	8
3.б.2 Програми и услуге	10
3.в.Физичко окружење као димензија програма.....	16
4. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО ДЕМОКРАТСКЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ	19
4.а. Партнерство са породицом	20
4.б.Повезаност са локалном заједницом.....	21
4.в. Рад са децом и породицама из осетљивих група	21
4.г.Транзиција и континуитет у образовању.....	22
5. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕФЛЕКСИВНЕ ПРАКСЕ.....	24
5.а. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање	24
6. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	25

1. ОСНОВНА ПОЛАЗИШТА ЗА ИЗРАДУ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Сврха система, друштвене бриге о деци, предшколског узраста и предшколског васпитања и образовања, јесте да створи услове за добробит деце, од рођења до поласка у школу, подржи њихов целовит развој, васпитање и социјализацију и створи услове за рано учење, зависно од потреба појединих породица и деце, што је ускладу са стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. у делу који се односи на Предшколско образовање и васпитање.

Полазне основе за израду Предшколског програма чине: Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС" 88/2017 и 27/2018, 10/2019) у коме се дефинише предшколски програм предшколске установе, Правилник о Основама програма предшколског васпитања и образовања из 2018. године, Закон о предшколском васпитању и образовању („Сл. Гласник“ РС број 18/2010; 101/2017, 113/2017 и 10/2019) и других релевантних подзаконских аката који су у складу са Основама програма ПВО.

Васпитно образовни рад у предшколској установи остварује се на основу предшколског програма који доноси предшколска установа, у складу са Правилником о основама програма предшколског васпитања и образовања (студио на снагу 1.09.2019.). Предшколски програм је структуриран сходно препорукама Министарства просвете, науке и технолошког развоја и односи се на предшколске установе које примењују Основе програма предшколског васпитања и образовања „Године узлета“.

У складу са концепцијом Основа програма пракса предшколске установе треба да буде демократска, инклузивна и рефлексивна, да се развија кроз реални програм у конкретном контексту, заједничким учешћем деце и одраслих којим се подржава добробит детета, подржава породица и аутономија, креативност и професионалност практичара.“

2. ОПШТИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ И ЊЕНОМ ОКРУЖЕЊУ-ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ

2.а. Локално окружење

Вртић „ЛЕПТИРИЋ“ ради при Основој школи „Бранко Ћопић“ у Лукићеву, од које је удаљена око 500 метара и налази се у улици Бирчанинова 41.

У вртићу се спроводи четворочасовни програм, за децу узраста од 3. године до поласка у школу.

Посебан допринос на креирању и реализацији програма као и на пољу безбедности деце пружа квалитетан кадар. Људски ресурси које краси стручност, професионализам, ентузијазам и креативно приступање послу, заслужни су за стварање стимулативне средине за учење и развој

деце и позитивну атмосферу у вртићу и другим просторима где бораве деца. Васпитањем и образовањем обезбеђује се хармоничан физички, умни и социо-емоционални развој, негује се комуникација и стваралаштво са циљем за успешно укључивање деце у живот и рад школе и заједнице.

Локална друштвена заједница има посебну улогу у стварању одговарајућих услова за успешно реализовање циљева институционалног васпитања и образовања деце. Значајно место у сарадњи са локалном, а и широм друштвеном заједницом у осавремењавању васпитно-образовног рада у смислу богаћења дечјег социјалног искуства и ширењу културних хоризоната има сарадња са одговарајућим институцијама у селу, као што су : библиотека која се налази у склопу школе, ЗЗ „Вељко Лукић Курјак“, пошта, амбуланта, посета околине и упознавање са њивама и воћњацима, Дом културе.

На ширем плану сарадње са друштвеном заједницом, Установа може да организује одласке у већа позоришта за децу у Зрењанину, као и учешћа на разним дечијим играма, драмским и музичким фестивалима и смотрама.

Предшколска установа континуирано ради на подизању образовања и васпитања на виши ниво. Савремена предшколска установа има задатак да деци обезбеди повољну и подстицајну друштвену и материјалну средину за развој богатих, разноврсних и осмишљених активности, којима деца могу да се баве користећи своје укупне капацитете.

2.6. Организациона структура установе

Зграда вртића је новије градње, унутар које се налази велика радна соба која је светла и опремљена одговарајућим намештајем.

Санитарни чвор за децу има 5 лаваова и 2 wc-а као и 2 сушача за руке. Посебно је одвојен wc.

Кухиња поседује кухињске елементе, шпорет на плин и фрижидер.

У склопу зграде је котларница и две оставе.

Иза вртића налази се двориште које поседује одговарајуће дворишне реквизите намењене за игру деце (тобоган, љуљашке, клацкалице, вртешке...)

У погледу услова рада, конкретно, опремљеност средствима васпитно-образовног рада и осталим материјалима, играчкама, справама и реквизитима за обављање целокупне делатности је на задовољавајућем нивоу.

ОПШТИ ПОДАЦИ О ДЕЦИ

НАЗИВ ОБЈЕКТА	ВРТИЋ „ЛЕПТИРИЋ“
Број група	1
Број деце	12
Површина вртића	350 м ²
Површина дворишта	2837 м ²
Адреса:	Бирчанинова 41 Лукићево

СТРУКТУРА КАДРА

Васпитач у групи од 3 до 5,5 година	Јасна Хајдуковић
Васпитач у припремно-предшколској групи	Марина Видовић
Сервирка	Љиљана Труфуњагић
Помоћни радник	Бранислав Крстић
Директор	Драгана Богојевић
Педагог	Софија Кораћ Којовић/ Бранка Јанчић

Језик на којем се остварује васпитно-образовни рад је српски језик.

2.в Култура установе: мисија и мото установе

Лукићево је насеље града Зрењанина у Средњобанатском округу у којем живи око 1500 становника, просечне старости 40,6 година.

Најзначајнија привредна делатност у Лукићеву је пољопривреда. У селу постоји сва потребна инфраструктура, водовод, нова електрична мрежа, путеви, гасна мрежа, Дом културе, спортски терени.

Вртић „Лептирић“ ради у новој згради од 1987. а прва верификација вртића урађена је 2007. а друга 2020 године.

Управна зграда, у којој су просторије руководећег кадра, стручне службе, службе рачуноводства и службе за административно правне послове налази се у ОШ „Бранко Топић“, такође у Лукићеву.

Након дугогодишњег рада са децом, наша **МИСИЈА** била би:

- да стварамо безбедну и повољну физичку и социо-емоционалну средину подстицајну за психо-физички развој и напредовање деце, заједно са родитељима као активним партнерима у васпитању, а отворени за сарадњу са установама из локалне заједнице.

Наша **ВИЗИЈА** била би:

- Установа која у центар свог деловања ставља дете, његове потребе и интересовања, обезбеђује сигурну и стимулативну средину за истраживање и учење уз поштовање различитости.

Наш **МОТО** је: „ У вртићу, свако дете срећно мора бити, а ми ћемо заједно то остварити“.

3. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕАЛНОГ ПРОГРАМА ВАСПИТНО- ОБРАЗОВНОГ РАДА

3.а Васпитно-образовни програм као место реалног програма васпитно-образовног рада

„Васпитно образовни програм се гради кроз заједничко учешће деце и одраслих као аутентичних људских односа и заједништва у ситуацијама, догађајима и активностима које за њих имају смисла, као процес заједничког учења деце и одраслих кроз који одрасли и деца заједнички конструишу знања и разумевање себе и света, а не као примена програма на децу према испланираним појединачним активностима и издвојеним садржајима подучавања. Програм је израђајући, а не унапред прописан.“

Васпитач се у развијању програма стално усклађује са децом тако што прави пројекцију могућности за различите доживљаје и учење деце, који ревидира и допуњује, а не прави готов, завршен план. Зато план не може бити направљен унапред за дужи временски период, већ се дограђује и израђа током започетог истраживања деце и одраслих.

Програм васпитачи развијају заједно са децом, при чему се подржава и охрабрује иницијатива деце. Кроз консултовање са децом омогућује се развој програма у складу са дечјом перспективом. Консултовање подразумева вођење разговора са децом уз коришћење различитих техника које одговарају и блиске су дечјем начину изражавању.

Васпитач разрађује тему/пројекат на принципима развијања реалног програма, због тога планира само неколико корака унапред и циклично наставља да планира, уз планирање довољног времена за свакодневне рутине.

На избор пројекта утиче: опремљеност за истраживање у вртићу, доступност ресурса у локалној средини као и постојање **суштинског питања**. То је питање које инспирише децу и одрасле да истражују, како би пронашли аутентично решење. То је и питање које подстиче истраживање у „животном окружењу“ и покреће машту и стваралачки приступ учењу код деце и одраслих.

Сама структура пројекта више ослобађа васпитача него што га обавезује, јер омогућава обликовање истраживања на основу идеја и предлога деце и оквирно планирање истраживања са децом, породицама и другим одраслима у локалној заједници.

Васпитач охрабрује децу да иду изнад датог нивоа знања и вештина, тако што пружа помоћ када им је потребна, помажу им да се фокусирају на активности, охрабрује активност слањем поруке вере у дечје могућности, даје инструкције као корисна упутства деци при коришћењу различитих справа и апарата. Васпитач проширује активности и учење деце кроз комуникацију и кроз акцију.

Васпитач подстиче учење у пројектима и дефинише области живота детета, а дете бира проблем или тему, нпр. **свакодневни живот** (кућа, храна), **живот у окружењу** (трговина, пијаца), **догађаји** (рођендан, маскембал, рођење брата, сестре), **занимљива места** (комшилук, обала, река), **занимљиви предмети** (лутка, књига, сат), **појаве** (киша, грмљавина)...

Идеја за тему/пројекат може да проистиче из свакодневних искустава које деле деца и одрасли, из игре деце, из проблематике која заокупља децу и интересује их, из уочених потреба деце и васпитача, као и из различитих догађаја у дечјем вртићу и у локалном окружењу. Васпитач, након оквирног одређења теме или почетне идеје за пројекат, истражује различите изворе из области сазнања, културе и различитих делатности; промишља идеје и чиме би све могли почетно да се баве и истражују у оквиру теме/пројекта, а притом се ослањају на професионална знања о узрасним карактеристикама и познавању деце у групи и шта је потребно припремити од материјала.

Улога васпитача је промењена и од директног управљача активностима деце, прелази у улогу **помагача, координатора, учесника** који стимулише сарадњу међу члановима групе. Васпитач планира средину за учење, помаже деци да пронађу везу између искуства у учењу и свакодневног живота, да самостално решавају проблеме, да практично примењују знање и укључује друге одрасле у процес подучавања.

Циљ предшколског васпитања и образовања у односу на дете је подршка добробити кроз односе и делање.

У развијању реалног програма васпитач се руководи принципима који проистичу из изнетих поставки о односима, делању и контексту вртића. То су: принцип усмерености на односе, принцип животности, принцип интегрисаности, принцип аутентичности, принцип ангажованости и партнерства.

Основе програма стављају акценат на **дете као компетентно биће** богато потенцијалима, које је активни учесник заједнице вршњака и одраслих.

Учење засновано на искуству и на доживљеном подстиче процесе мишљења код деце и прерађивања доживљеног који доводе до сазнања. Уважавањем начела самоактивности, ствара

се трајна мотивација детета и његово дугорочније бављење неким садржајем. Вођено својом природном знатижељом, дете активно ступа у интеракције са физичком и социјалном средином, при чему прикупља искуство и непрестано настоји да га интерпретира и да му да смисао.

3.6. Понуда програма и услуга

«Предшколска установа развија различите облике, програме и услуге како би деца предшколског узраста, кроз подршку њиховој добробити, имала једнаке могућности за учење и развој у складу са потребама породице и деце.»

Дечији вртић „ Лептирић“ је организовала свој рад кроз следећи облик рада:

- полудневни боравак – до 4 сата дневно, за децу од 3 године до поласка у школу.

Програми који се реализују у установи су разноврсни и то:

1. »Године узлета» сходно Основама програма ПВО,

2. Различити облици и програми ПВО

3.6.1. Основе програма »Године узлета»

Правилник о Основама програма предшколског васпитања и образовања (ступио на снагу 1.09.2019.) дефинише опште циљеве предшколског програма. То су:

- ❖ Да сва деца имају једнаке могућности за учење и развој;
- ❖ Да учешћем у различитим програмима деца буду срећна, да се осећају задовољно, остварено и прихваћено, да граде односе поверења и уважавања, блискости и пријатељства;
- ❖ Да деца развијају отвореност, радозналост, отпорност, рефлексивност, истрајност, поверење у себе и свој идентитет;
- ❖ Да се деци пружи прилика да упознају, истражују и преиспитују различита подручја и делања и различите продукте културе;
- ❖ Да породица има могућности да активно учествује у васпитању и образовању своје деце;
- ❖ Да дечји вртићи и локална заједница буду отворени простори заједничког учешћа деце и одраслих у учењу и грађењу смисла, кроз дијалог и узајамну подршку;
- ❖ Да се сви који се баве предшколским васпитањем и образовањем повежу у истраживачку заједницу која истраживањима и узајамном подршком гради квалитет предшколског васпитања и образовања.

У Предшколској установи, вредности васпитања и образовања се остварују кроз следећа начела:

- ❖ Целовито сагледавање васпитања и образовања
- ❖ Усмереност на дугорочне циљеве, а не на краткорочне циљеве и постигнућа
- ❖ Интегрисан приступ учењу и развоју
- ❖ Континуитет у образовању
- ❖ Вредновање у функцији грађења квалитета програма, усмереношћу на структурне и процесе димензије програма..

Пројектно учење је модел који се организује око пројекта. То су сложени задаци засновани на изазовним питањима (провокацијама) или проблему, који децу укључује у моделовање истраживања. Деца релативно самостално истражују дужи временски период, што кулминира реалним производима или презентацијом.

Пројектни приступ интегрише игру, планиране ситуације учења и учење у животно практичним активностима.

- Пројектни приступ не илуструје једну врсту активности у програму, већ он постаје начин грађења програма.
- Структура пројекта се развија око питања/ проблема и све активности у оквиру пројекта доприносе проналажењу одговора- решења
- Учење је аутентично- деца планирају начин истраживања, пројектују претпоставке, спроводе истраживање, прикупљају и анализирају податке, закључују, креирају промене у свом животно окружењу и сл.
- Овакво истраживање и решавање проблема у пројекту води до аутентичног решења или продукта
- Пројектни приступ обезбеђује контекст за развој диспозиција за целоживотно учење као што су истрајност, одговорност, сарадња, радозналост..
- Пројектни приступ такође обезбеђује контекст за укључивање деце из осетљивих друштвених група, културно различитих заједница и сл.

Тиме се мења и улога дечјег вртића који:

- постаје место живљења деце и одраслих,
- подстиче децу да ствара значења и разуме, налази сврху у ономе што учи,
- дозвољава да сва деца истовремено не морају да се баве истом активношћу и
- да читаво окружење вртића посматра као места за могућности учења.

3.6.2 Програми и услуге

Креирање различитих кратких програма је базирано на анализи потреба деце и породица, у складу са мапираним (људским, материјалним и другим) ресурсима заједнице. Предшколски узраст је период изражене осетљивости на различитости и као такав омогућава да се различитим програмским садржајима и иницијативама ублаже перцепције неједнакости и умањи развијање предрасуда и стереотипа. Развијање различитих програма представља подстицај предшколској установи за покретање различитих иницијатива и ширење искуства у креирању разноврсније програмске понуде.

Такође, развијање различитих („отворених“) програма, представља процес који никако не треба посматрати као низ одвојених и међусобно независних корака. Сви програми су у функцији деце и породице и покрећу целу заједницу на учење. Како ће се они развијати зависи од много фактора и изазова, али ако је циљ осигурање квалитета, развојности и одрживости, мора се водити рачуна да буду намењени свима који живе у одређеној средини или заједници, уз уважавање различитости и специфичности у њој (језик, навике, ставови о васпитању...) Програми треба да буду видљиви свим учесницима од самог почетка, а намере креатора програма морају да буду јасне, како би се осигурала клима поверења и уважавања, као основа за укључивање заинтересованих.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Програм превентивне здравствене заштите има за циљ формирање здравог, задовољног и безбрижног детета. Програм се реализује кроз низ мера и активности у сарадњи са надлежним службама Дома здравља и Заводом за јавно здравље.

Превентивно-здравствена заштита реализује се кроз различите активности предвиђеним програмом, у складу са потребама детета, кроз свакодневни рад, преузимање мера у циљу спречавања угрожености здравља и ширења обољења.

Основни задаци превентивно здравствене заштите:

- Јачање и заштита дечијег организма (стварање адекватних услова у току боравка деце у вртићу, стручну негу, правилан распоред живљења, правилну исхрану), уз поштовање индивидуалних разлика у развоју;
- Активности на формирању културно-хигијенских навика које воде ка очувању и унапређењу здравља детета (одржавање личне хигијене, физичко рекреативне активности, заштита животне средине);
- Дневна контрола здравственог стања детета (током дана);

- Периодична контрола раста и развоја (мерење телесне висине и тежине, превентивни прегледи);
- Периодично контролисање вашљивости и преузимање одговарајућих мера;
- Дневна, месечна и годишња контрола санитарно-хигијенских услова и безбедности свих простора у објекту, дворишту где бораве деца;
- Обезбеђивање оптималне температуре, осветљености и проветрености просторија;
- Обезбеђивање оптималних услова неопходних за спровођење културно-хигијенских навика деце и запослених;
- Свакодневна контрола хигијене просторија, опреме, играчака и сл.;
- Контрола коришћења дезинфекционих средстава и средстава за хигијену;
- Дератизација и дезинфекција установе;

Здравствено-васпитни рад је саставни део унапређивања здравља, раста и развоја деце. Деца кроз игру добијају основне појмове о здрављу из следећих области:

Појам здравља

Правилна и разноврсна исхрана

Лична и општа хигијена

Хигијена уста и зуба

Физичко вежбање

У сарадњи са Заводом за јавно здравље, у циљу унапређивања и очувања здравља, обележавају се значајни датуми из Календара здравља. У оквиру превентивно-здравствене заштите предузимају се хигијенско-епидемиолошке мере за здравствену заштиту од заразних и других болести:

- Санитарни прегледи радника сваких шест месеци;
- Систематски прегледи деце пред полазак у школу (педијатар, физијатар, офталмолог, логопед и стоматолог);

Важан сегмент превентивно-здравствене заштите је обезбеђивање здраве и правилне исхране (правилан распоред obroка, редовно узимање течности, праћење ухрањености деце, планирање и спремање хране).

ПРОГРАМ АДАПТАЦИЈЕ

Свако дете је индивидуа за себе тако да другачије реагује на новонастале ситуације у његовом животу. Полазак у вртић код неке деце изазива плач, вриску, бацање по поду, а нека деца реагују одбијањем хране, спавања, мокрењем у кревет, жале се на болове у стомаку, на све начине одуговлаче да крену у вртић, правдајући да им се спава. Све су то очекиване реакције у периоду адаптације детета на боравак у вртићу.

Период адаптације подразумева време које је детету потребно да се навикне и прихвати нову средину. Нова средина са собом носи ново окружење, нове особе, децу, простор и дневни режим који има другачији ритам.

Адапцију детета не треба прекидати (да остану код баке, деке...), на тај начин се детету шаље порука да ако довољно плаче не мора у вртић. Искуство је показало да поновна адаптација траје дуже и деца више пате.

У процесу адаптације важну улогу имају родитељи, који треба да: доводе дете у договореном року за пријем, да имају пуно разумевање за дететова осећања и реакције, да проводе више времена са дететом код куће у играма и активностима које воли, да се упознају са предшколском установом, групом, будућим васпитачем, да разговарају са децом у групи, да учествују у реализацији појединих активности.

Да би процес адаптације био успешан од васпитача се очекује: да обезбеди пријатан и подстицајан амбијент, што ће код детета створити жељу да поново дође у вртић, да омогући детету да стекне поверење у себе и особе које брину о њему, да пружи детету топлину, поштовање, искреност, да реагују на дечије потребе, да разумеју потребе и жеље родитеља, да раде заједно са њима у интересу деце.

Основи циљ боравка детета у вртићу да оно буде задовољно, срећно, да се активно укључује у игру и развије све своје потенцијале.

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Социјално-заштитна функција у вртићу реализује се на следећим нивоима:

- Основна школа-вртић;
- Васпитне групе;
- Раду са децом и родитељима, односно старатељима;
- Раду са запосленима у сарадњи са локалном заједницом.

Социјална заштита у установи реализује се у циљу заштите права деце са развојним тешкоћама, заштите права деце без родитељског старања, заштита права деце из материјално

угрожених породица, заштита права усвојене деце и деце у хранитељским породицама, деце избеглих и расељених лица, деце ромске и других националности.

Важни задаци у оквиру социјалне заштите су:

- Допринос социјалној сигурности и стабилности породице;
- Допринос васпитној функцији породице;
- Подршка социјализацији детета и његовом активном укључивању у колектив и ширу заједницу;
- Очување и унапређивање породичних односа;
- Ублаживање последица сиромаштва и социјалне искључености;
- Превенција и заштита деце од насиља, занемаривања и злостављања;
- Стварање квалитетних услова за раст, развој и учење предшколског детета.

Програм социјалне заштите се реализује са партнерима у окружењу: Центар за социјални рад, Одељење за друштвене делатности и социјалну заштиту општинске управе, Интересорна комисија, Полицијска управа, Црвени крст, родитељи и друге надлежне институције.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ НАСИЉА

Основ за доношење Програма:

Сви облици насиља, злостављања, занемаривања и злоупотребе, којима се угрожавају или нарушавају физички, психички и морални интегритети личности детета, представљају повреду једног од основних права детета садржани у Конвенцији Уједињених нација о правима детета, а то је право на живот, опстанак, развој.

На основу општег и посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања, занемаривања и злоупотребе у васпитно-образовним установама, израђен је Програм за заштиту деце од насиља, злостављања, занемаривања и злоупотребе. У изради Програма водило се рачуна о специфичностима и могућностима установе како би осигурали безбедан боравак деце.

Протокол се односи на сву децу у Установи без обзира на њихов пол, узраст, породични статус, етичко порекло, веру и било које друге социјалне и индивидуалне карактеристике, способности и специфичности детета, чији је основни циљ стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања.

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА

Као посебан облик васпитно-образовног рада организују се излети са циљем:

- Подстицање правилног психофизичког развоја и као помоћ у отклањању и кориговању негативних чинилаца развоја;
- Стварање основе за активан, здрав и креативан живот и коришћење слободног времена;
- Ублажавање последица боравка у затвореном простору;
- Формирање позитивних ставова према природи;
- Обогаћење постојећих и стицање нових знања и искуства.

Огранизовани излети се реализују заједно: млађа и припремно предшколска група, обично зоо-врт, као и излети у непосредно окружење. О реализацији излета одлучује Савет родитеља заједно са васпитачима и директором.

ПОВРЕМЕНИ И ДОДАТНИ ПРОГРАМИ

Садржаји ових програма имају за циљ подстицање дечијег развоја, стицање нових искустава из различитих области према интресовању деце и родитеља.

Реализација ових програма се спроводи се од стране запослених према програмима које самоиницијативно израђују.

Ликовна радионица

Циљеви:

- Способност опажања, уочавања, разумевања и одабирања визуелних података о бојама, облицима и њиховим комбинацијама;
- Стицање чулног сензибилитета, посебно осетљивост за естетске феномене у природи и у предметима из своје околине;
- Способност разумевања ликовног говора других;
- Општа спретност, спретност руке, визуелна и моторна координација, посебно ока и руке;
- Интересовање за ликовно изражавање на разне начине, на разним подлогама и уз помоћ других;

Активности у оквиру ликовне радионице осмишљене су са циљем да развију креативност и машту код деце паралелно кроз програм обучавања различитим техникама ликовног изражавања. Намењена је деци од 4-6 година, програм релаизује васпитач у сарадњи са стручњаком из области ликовне уметности.

Еколошки програм

Циљеви еколошког образовања:

- Развијање еколошке свести;
- Упознавање са еколошким појмовима;
- Развијање свести о потреби заштите животне средине;
- Упознавање са процесом рециклаже.

Разним активностима еколошког садржаја деца се упознају са околином која их окружује, такође, подстиче се интересовање деце за биљни и животињски свет. Садржаји се прилагођавају узрасту деце и део су Годишњег плана рада установе. Еколошки програм намењен је деци од 4-6 година.

Дан за родитеље

Укључивањем породице у планирање и реализацију васпитно-образовног процеса, подстиче се сарадња и усаглашавање поступака вртића и породице, што доприноси развијању партнерског односа родитеља и васпитача. Едукативни видови подршке породици на остварењу и унапређењу родитељских компетенција, реализоваће се кроз социо- едукативни програм под називом „Дан за родитеље“. Програм обухвата трибине, предавања и радионице за родитеље на теме које ће иницирати родитељи и васпитачи.

У свету бајки

Циљ програма:

- Стицање елементарних сазнања о позоришту и драмској уметности уопште;
- Упознавање са глумцима и другим људима из позоришта;
- Богаћење дечијег речника;
- Развијање слушне пажње код деце као и способност разумевања гестовног говора;

Програм „У свету бајки“ замишљен је тако да васпитачи једном месечно организују представе за децу. Вртић поседује простор и потребна средства, креативност васпитача је на делу.

Спортски програм

Циљ спортског програма је развијању свести о значају физичке културе и свакодневног вежбања. Један од специфичних циљева је превенција равних стопала, спречавање деформитета кичме. Стечена знања кроз различите облике стручног усавршавања, васпитачи ће искористити у реализацији овог програма. Програм је замишљен тако да ће вежбе васпитачи свакодневно реализовати са децом у учиници или напољу.

3.в.Физичко окружење као димензија програма

„Физичко окружење (просторно- временска организација) на директан начин обликује положај детета и васпитача у програму. Односи који проистичу из физичког окружења и којима се истовремено обликује физичко окружење, чине непосредну средину за учење. Простор није нешто дато по себи независно од програма, већ обрнуто, он на најдиректнији и најконкретнији начин одражава концепцију програма и треба да буде у складу са концепцијом Основа.“

Физичко окружење треба да подржава сарадњу и позитивну међузависност, активност и иницијативу деце, истраживање, експериментисање и стваралаштво. Посебна пажња се посвећује простору, његовом сталном богаћењу, прилагођавању и осмишљавању.

Простор у радној соби је структуриран на различите просторне целине помоћу полица доступних деци и ниских преграда, чиме се деци омогућује предвидљивост и сигурност у простору. Просторне целине у соби не морају бити сталне, и не морају све собе имати исте просторне целине. Број и врсту просторних целина је потребно прилагодити узрасту деце, конкретном простору у датом вртићу, интересовањима и афинитетима деце и васпитача као и пројекту/теми у коју су укључени. Просторне целине могу бити: литерарна, за конструисање, за визуелне уметности, за симболичку игру, за осамљивање и скривање, за звук и покрет... Просторну целину васпитач мења и допуњује уношењем различитих средстава и материјала у циљу проширења игре и истраживања деце.

Сваку просторну целину васпитач мења и допуњује уношењем различитих средстава и материјала са намером да прошири игру и истраживање деце. На пример, простор конструктора уношењем играчака као што су возила, фигуре животиња и сл. може подстаћи децу на имагинативну игру. Исто тако за потребе своје игре, деца могу да премештају материјале из једне целине у другу. Тако, у игри породице за потребе симболичке игре, деца могу донети коцке из простора за конструисање да би направила кревет за бебе. Дефинисаним просторним целинама омогућава се деци предвидљивост и сигурност у простору како би имали различите могућности за истраживање.

Материјали који се могу наћи у простору су природни, пластични, дрвени, рециклажни и други, који омогућавају вишенаменско коришћење и подстичу децу машту и креативност, као и могућност да сами креирају игру. Осим играчака и материјала са вишенаменском употребом, у простору се могу пронаћи и реални предмети који омогућавају деци непосредан доживљај стварности. Извођење програма се поред радне собе одиграва и у отвореном простору, просторима целог вртића и на различитим местима у заједници.

Простори на нивоу објеката су различити по величини и капацитету и скоро сви имају дворишта и терасе. Заједнички простори као што су ходници, атријуми, сале и други, омогућају различита сусретања и интеракцију деце различитог узраста. Заједничко за све просторе је, да су безбедни и предвидиви, отворени и доступни. Деца имају могућност да реорганизују простор, уређују га, истражују, креирају, стварају. На тај начин деца граде лични и групни идентитет и добијају прилику да се осете уважено и одговорно, а пре свега имају мноштво прилика да уживају и да се радују.

Приказ карактеристика расположивих простора на нивоу објеката, опреме и материјала и тенденције у реорганизацији простора(заједнички простори, двориште, терасе, просторне целине у радној соби, излагање у простору, флексибилност режима дана):

ПРОСТОРИЈЕ ВРТИЋА

НАМЕНА ПРОСТОРА	БРОЈ ПРОСТОРИЈА	УКУПНА ВЕЛИЧИНА ПРОСТОРИЈА
СОБА ЗА ДЕЦУ	1	66,22 м ²
ГАРДЕРОБА	Смештена је и уређена као хигијенски филтер испред улаза у собе за децу.Опремљена је намештајем за одлагање одеће и обуће.	
САНИТАРНЕ ПРОСТОРИЈЕ ЗА ДЕЦУ	1	20,90 м ²
КУХИЊА	1	12 м ²
ВИШЕНАМЕНСКИ ПРОСТОР	1	5 м ²
ПРОСТОРИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ	1	15м ²
САНИТАРНЕ ПРОСТОРИЈЕ ЗА ОДРАСЛЕ	1	2 м ²
КОТЛАРНИЦА	1	10 м ²

МАТЕРИЈАЛИ, ИГРАЧКЕ И СРЕДСТВА У ВРТИЋУ

<p>ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА ЗА КОНСТРУИСАЊЕ</p>	<p>Конструктори различитих врста, облика и материјала Дрвени елементи-облице и блокови Пластични елементи –спојнице, обручи Спојнице-канапи Алати Додатни материјал и средства само за двориште: Пањеви, трупци, облице, гране, даске, Гуме за точкове, црево Кантице, кутије, гајбице, мала мајсторска колица, Алати за децу</p>
<p>ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА ЗА СИМБОЛИЧКУ ИГРУ</p>	<p>Играчке као супститути за реалне предмете: пластично воће и поврће, каса, креветац, колица за бебу, Различити модели лутака Превозна средства играчке-аутомобили, возо, полигон Отворена полица, играчке материјали и средства за прављење простора за одвијање свакодневних житотних ситуација Одећа и реквизити за костимирање и маскирање Позорница и позоришне лутке</p>
<p>ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА ЗА ВИЗУЕЛНЕ УМЕТНОСТИ</p>	<p>Материјали за сликање и цртање-водене боје, темпере, тушеви, оловке у боји, воштане боје, фломастери, угљени штапићи Материјал за моделовање Средства за сликање Материјали за спајање Средства за обликовање Колажни материјал Подлоге за рад Пано</p>
<p>ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА ЗА ЗВУК И ПОКРЕТ</p>	<p>Музички инструменти за децу-ударалјке, бубњеви, ксилофон, даире, звечке, звона, синтисајзер Музичке играчке Музика различитих жанрова Реквизити за игру Тунели и провлачилице</p>
<p>ЛИТЕРАРНА ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА</p>	<p>Сликовнице, књиге, енциклопедије Дечји часописи, брошуре Подлоге за писање-табла на зиду Блокови за писање, листови папира, прибор за писање Пано за качење Аудио средства</p>
<p>ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА ЗА ОСАМЉИВАЊЕ И СКРИВАЊЕ</p>	<p>Тунел Јастуци, лејзибег Меке играчке</p>
<p>МАТЕРИЈАЛИ ЗА РАЗЛИЧИТЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ</p>	<p>Природни материјали Сензорне масе за манипулисање Дрвени материјали Пластични материјали Амбалажа тканине</p>

СРЕДСТВА ЗА РАЗЛИЧИТЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ	Папири различитих величина, облика, текстура Средства за писање и цртање Кутије и посуде различитих облика и величина, Средства за преношење, Средства за мерење Табла за цртање Магнетна табла са магнетима Постери, слике и модели живих бића, појава и делатности људи Глобус Различити језички, графички, математички симболи и знаци, мапе и шеме, лаптоп, фотоапарат, мини линија
ИГРАЧКЕ ЗА РАЗЛИЧИТЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ	Различите слагалице и друштвене игре Карте, човече не љути се

4 .ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО ДЕМОКРАТСКЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ

Како би се развијала инклузивна култура у заједници, значајно је да се сва деца од најранијег узраста укључују у предшколско васпитање и образовање. Предшколски узраст је период изражене осетљивости на различитости и као такав омогућава да се различитим програмским садржајима и иницијативама ублаже перцепције неједнакости и умањи развијање предрасуда и стереотипа.

Програм који је рађен (што је већ наглашено), имају за циљ унапређење доступности, квалитета и једнакости предшколског васпитања и образовања за свако дете, од његовог рођења до 6,5 година, а нарочито за децу из осетљивих група. Такође, приоритет је оснаживање родитеља и породица деце најмлађег узраста, тј. од рођења на даље, за стварање услова за холистички развој кроз подизање свести о значају стимулације у периоду раног развоја код куће и кроз обезбеђивање приступа одговарајућим услугама у заједници.

У том смислу посебну пажњу поклањамо:

- Уважавању права све деце на активно учешће у образовању кроз усмереност на добробит детета и подршку његовим потенцијалима и активном учешћу у животу вртића
- Партнерству са породицом препознавањем примарне улоге и важности родитеља и породице у васпитању на раном узрасту

- Повезаности са локалном заједницом кроз различите начине учешћа деце у локалној заједници и учешћа локалне заједнице у пракси вртића
- Остваривању права детета као грађанина кроз пуну партиципацију деце у социјалном и културном животу заједнице;

4.a. Партнерство са породицом

У оквиру програма се развијају различити облици сарадње у складу са потребама породице и програма, а критеријуми за планирање и реализацију појединих облика, заснивају се на партнерском односу.

Родитељи су у све већој мери укључени у процес рада предшколске установе. Стварају се могућности и прилике да породице одлучују о многим питањима од значаја за живот и рад деце у установи, активно учествују у васпитању и образовању своје деце, (непосредно и посредно), потом учествовањем на родитељским састанцима, осмишљавањем и реализовањем различитих радионица; неговањем родитељских иницијатива; креирањем различитих флајера и материјала којима се родитељи (и читаве породице), позивају на учешће...

Програм заснован на партнерству са породицом посматра вртић као место које емитује добродошлицу породици и уважавају је јасним просторно- организационим показатељима (соба за родитеље, постери добродошлице, визуалне ознаке простора...); породица је упозната са концепцијом програма (писане информације и кроз састанке); постоји програм сарадње са породицом кроз дијалог са родитељима о различитим начинима укључивања породице (као члан савета родитеља, као волонтер, као учесник у непосредним активностима са децом); родитељи су питани шта је за њих важно и шта би волели у односу на децу и себе; родитељи се лично позивају на учешће у појединим активностима и имају помоћ и подршку васпитача и других родитеља.

ОБЛИК	АКТИВНОСТ	ВРЕМЕ ОСТВАРИВАЊА	МЕСТО	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
СВАКОДНЕВНЕ ПРИГОДНЕ СИТУАЦИЈЕ	- разговори у установи - размена информација - упознавање - спонтан долазак родитеља	- током године	- вртић	- васпитач, родитељ
ПЛАНИРАЊЕ СИТУАЦИЈЕ	- родитељски састанци - групни разговори - заједничке прославе - приредбе - кутак за родитеље	- Септембар, Децембар, Фебруар, Мај	- вртић	- васпитач, педагог

УКЉУЧЕЊА РОДИТЕЉА У РАД ВРТИЋА	<ul style="list-style-type: none"> - укључивање у рад Савета родитеља - помоћ при изради дидактичког материјала - заједничке акције укључења родитеља у уређивање вртића - акције потенциране од стране родитеља 	<ul style="list-style-type: none"> - Септембар - током године 	- вртић	- васпитач, родитељ
--------------------------------	--	---	---------	---------------------

4.6. Повезаност са локалном заједницом

Сарадња са локалном заједницом оствариће се путем контакта са особљем сеоске амбуланте, са циљем развоја превентивне здравствене заштите. Вртић ће отворити врата књижевницима, лекарима, глумцима, представницима различитих професија. Сваки позив за учешће у акцијама МЗ деца вртића ће радо прихватити. Сарадња се односи на:

Сарадња са школом:

- Заједнички састанци васпитача и учитеља.
- Заједничко учешће на прославама и значајним датумима (Свети Сава, 8. март, маскенбал, завршна приредба, Дечија недеља...).
- Учесће на родитељским састанцима са учитељима, родитељима и педагогом школе.
- Посета усмереним активностима од стране педагога школе и педагошко инструктиван рад
- Стручно усавршавање – семинари, индивидуални на нивоу школе и на републичком нивоу .
- Материјално-техничко естетско уређење простора у дечјем вртићу и око њега.

Оставриће се сарадња и са здравственом станицом у Лукићеву и Зрењанину, Црвеним крстом, позориштом и биоскопом у Зрењанину.

4.в. Рад са децом и породицама из осетљивих група

„Развој инклузивне праксе којом се уважава родна, културна, здравствена и свака друга различитост, развија осетљивост на дискриминацију (родну, културну, социјалну, националну...) и посебна пажња посвећује укључивању деце из осетљивих група.“

Програм инклузивног образовања има за циљ да у складу са Законом и другим прописима унапреди рад са децом са одређеним тешкоћама у развоју, као и са децом из маргинализованих и осетљивих друштвених група, да им се обезбеди равноправан боравак у вртићу без дискриминације и издвајања.

Програм инклузивног образовања реализујемо на начин који ће тој деци бити од помоћи у њиховом развоју и напредовању.

Инклузивни програм реализоваће се кроз рад два тима :

-Стручни тим за инклузивно образовање (на новоу Школе)

Чине га: представник васпитача, стручни сарадници, представник родитеља, по потреби стручњак ван установе.

-Тим за пружање додатне подршке детету (Тим за индивидуалну подршку)

Чине га: васпитач, родитељ, стручни сарадник, асистент и стручњак ван установе на предлог родитеља.

Тим подршке прави индивидуални образовни план (ИОП) за свако дете за које се процени да има потребу за додатном подршком, уколико постоји сагласност родитеља.

Стручни тим за инклузивно образовање доноси Програм инклузивног образовања, у коме се дефинишу процедуре, поступци и обавезе Тима за пружање додатне подршке.

Програм садржи:

Начин проналажења и препознавања деце за коју се претпоставља да им је потребна додатна подршка;

- Упис новог детета са тешкоћама у развоју у васпитну групу;
- Садржај и начин вођења документације о детету;
- Израда ИОП-а;
- Задаци и обавезе чланова ИОП-а
- Писање и садржај индивидуалног образовног плана
- Праћење и евалуација ИОП-а.

Уколико се процени да је детету потребна одговарајућа подршка, установа ће осигурати приступ Интерресорној комисији. Према постојећем Закону може се ангажовати педагошки асистент или други пратилац детета. Чланови тима за пружање додатне подршке учествују у дефинисању улоге педагошког асистента.

4.г.Транзиција и континуитет у образовању

„Деци је потребан континуитет искустава из различитих животних окружења кроз који се гради осећање сигурности и смисла и развијају диспозиције за учење као основ целоживотног учења“.

Континуитет у образовању представља основ целоживотног учења и темељ развоја образовних компетенција, а посебно је битно у повезивању са школом, породицом и локалном заједницом.

Деци је пре свега потребан континуитет у односу са значајним блиским одраслима. Континуитет не подразумева једнаке врсте искустава у различитим окружењима и са различитим особама, већ непротивречност и повезивање различитих врста искустава, повезаност са животним контекстом и претходним искуствима детета.

Преласци у нова окружења као што је полазак у јасле- вртић, или из вртића у школу су осетљиви периоди транзиције, у којима је континуитет посебно важан. Битно је да нову средину дете упозна са особом за коју је везано и у коју имају поверења и да се сусреће са искуствима која су блиска његовом породичном животу.

Школа има изузетну улогу у одржавању континуитета при преласку детета из вртића. У том смислу веома је значајна сарадња која се успоставља и која се заснива на следећим активностима:

- ❖ Узајамне посете, организовање заједничких активности и акција и размена информација;
- ❖ благовремено информисање и припрема родитеља и деце за прелазак из вртића у школу;
- ❖ организација различитих програма, активности и акција које повезују практичаре, децу и родитеље из вртића и школе;
- ❖ Остваривање узајамних стручних посета и размена информација о програмским активностима, обезбеђујући континуитет у образовном контексту усклађивањем физичког окружења, стила комуникације и педагошког приступа;
- ❖ Размењивање података којима се обезбеђују правовремене информације о различитим програмима подршке за децу и родитеље којима је потребна додатна образовна подршка и други видови подршке.

Такође, новине које се тичу сарадње ПУ са школом дефинисане су Правилником о ближим условима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање. Конкретно, ради се о „кретању- транзицији кроз образовни систем детета, ученика и одраслог који остварују додатну подршку“. Тим се постиже континуитет у образовању који се остварује постављањем темеља целоживотног учења.

5. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕФЛЕКСИВНЕ ПРАКСЕ

5.a. Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

Развијање рефлексивне праксе је континуиран процес преиспитивања теоријских и властитих полазишта и сопствене праксе кроз односе сарадње, поверења и размене са колегама, породицом и децом, повезивањем са другим стручњацима око покретања заједничких активности о питањима која су од значаја за праксу.

Када почне да ради, запослени у свој рад уноси сва своја дотадашња искуства, уверења и знања, која се касније током рада мењају, али и учвршћују. Тај имплицитни модел води затворености, формализму, где нема даљег развијања. Како би се јачале компетенције, самопоуздање и професионалност, неопходно је да у свом раду користе рефлексiju тј. преиспитивање сопствених знања и умења.

Да би се унапредио рад у Предшколској установи важно је да се направи искорак из свакодневне рутине, кроз истраживање сопствене праксе.

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ВРЕМЕ
Посета стручним семинарима	По потреби	Током године
Посета угледним часовима	Васпитач припремне предшколске групе	Током године
Организовање тематских дана, заједничких активности са предшколском децом и родитељима	Учествовање у заједничким активностима	Током године

На нивоу школе формиран је Тим за планирање и праћење професионалног развоја запослених, који ће пратити остваривање ЛППР (личних планова проф.развоја) сваког појединца . Председник Тима обавештава директора, чланове Васпитно- образовног већа и Педагошки колегијум о реализованим активностима, тромесечно.

6. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Праћење напредовања деце:

- Праћење психомоторног развоја детета
- Развијеност хигијенских навика; самосталност и брига о себи
- Евидентирати неправилну артикулацију гласова и друге говорне сметње, предузете мере
- Развијеност графомоторике –правилно држање оловке
- Пратити фазе развоја дечијег цртежа
- Упитници-чек листе за родитеље
- Тимска анализа и дискусија-кроз посећене усмерене активности

Праћење рада васпитача:

Посета активностима

Чек листе, упитници

Према новом **«Правилнику о врсти, називу, садржају и изгледу образаца, евиденција и јавних исправа и начину њиховог вођења, попуњавања и издавања у ПУ»** планирање и вођење евиденције ће се спроводити путем:

1. Матичне књиге о уписаној деци (образац 1)

2. Евиденције и педагошке документације о васпитно образовном раду (у односу на врсту трајања програма):

А. Књиге података и евиденције о деци и породици, која садржи «Податке о деци и породици и евиденцију сарадње са породицом» и «Евиденцију о доласцима деце» (образац 2)

Б. Педагошка документација у програму васпитно образовног рада у целодневном и полудневном трајању; Тематски- пројектни портфолио, у који се уносе планови тема или пројекта и «приче» о темама- пројектима (образац 3)

В. Педагошка документација у програму васпитно образовног рада са децом у развојној групи (образац 4)

Г. Евиденција и педагошка документација у различитим облицима и програмима васпитно образовног рада (образац 5)

Д. Евиденција и педагошка документација у програму васпитно образовног рада са децом на болничком лечењу (образац 6) и

Ђ. Документација стручног сарадника у предшколској установи.

Васпитач документује своје планирање у обрасцу за план који надограђује током развијања теме/пројекта. Оно што представља прве кораке у процесу развијања пројекта је:

- ❖ оријентациони назив пројекта
- ❖ кратко образложење како је дошло до покретања пројекта
- ❖ наведене изворе сазнања васпитача везаних за пројекат
- ❖ потребну опрему и материјале
- ❖ идеје за активности са децом.

Нови начини документовања рада васпитача почиње да се примењује у нашој установи, од 1.09. 2021. године.

У Лукићеву,
1.07.2021. године

Драгана Богојевић
директор школе
